Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul central (judecător Steliana Lazari)

Dosarul nr. 2a-958/2024 (PIGD: 2-23153305-03-2a-21082024)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul Civil și de Contencios Administrativ

D E C I Z I E

8 aprilie 2025 municipiul Bălți

Instanța în componența:

Președintele ședinței, judecător Radu Holban

Judecători Svetlana Ghercavii și Cristina Prisacari

Grefier Roxana Iacubovscaia

examinând în ședință publică apelul declarat de Glavan Marina, prin intermediul avocatului Bîtcă Andrei, împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, (sediul central) din 6 martie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Glavan Marina în contradictoriu cu Glavan Andrian, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului a sectorului Botanica, *****, privind decăderea din drepturile părintești,-

C O N S T A T Ă :

I.Pretenţiile reclamantei:

1.La 30 octombrie 2023 Glavan Marina a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva lui Glavan Andrian, intervenient accesoriu Direcția pentru

Protecția Drepturilor Copilului a sectorului Botanica, municipiul Chișinău, privind decăderea din drepturile părintești.

2.În motivarea cererii reclamanta a invocat, *în fapt*, că părțile în litigiu au fost în relații de căsătorie, începând cu data de ***** și din această căsătorie au doi copii comuni: *****, născut la ***** și *****, născut la *****.

În baza Hotărârii Judecătoriei Bălți (sediul central) din 14 octombrie 2021, soții au divorțat, domiciliul copiilor fiind stabilit cu reclamanta Glavan Mariana. Tot prin hotărârea judecătorească, s-a dispus încasarea de la pârâtul Glavan Adrian, a pensiei de întreținere în folosul copiilor minori, în cuantum de 1300,00 lei lunar, pentru fiecare copil, care urma a fi achitată începând cu data de 17 august 2021.

La fel menționează că, pârâtul până în prezent nu a achitat pensia alimentară, iar prin răspunsul executorului judecătorasc Lungu Lilian, restanța la plata pensiei alimentare pentru perioada de 17 august 2021 – 31 iulie 2023, constituie suma de 61 058,00 lei.

Totodată, reclamanta Glavan Mariana remarcă faptul că pârâtul nu manifestă interes și grijă față de copii și pe acest motiv s-a ajuns la concluzia că pârâtul urmează a fi decăzut din drepturile părintești.

În drept, acțiunea a fost întemeiată în temeiul prevederilor art. 51 și art. 67 lit. a) Codul Familiei.

II. Soluția instanţei de fond:

3. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, (sediul central) din 06 martie 2024, s-a hotărât:

”*Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta Glavan Marina împotriva pârâtului Glavan Andrian, cu privire la decăderea din drepturile părinteşti, în privinţa copiilor *****, născut la *****, c/p ***** şi copilului *****, născut la *****, cod personal *****.”* (fila dosarului 69).

III. Solicitarea apelantului:

4. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 13 martie 2024 apelanta Glavan Marina, prin intermediul avocatului Bîtcă Andrei, a declarat apel nemotivat (potrivit plicului oficiului poștal, fila dosarului 74), iar la data de 07 octombrie 2024 a prezentat o cerere de apel motivată (fila dosarului 97-99), prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

IV. Argumentele părţilor:

5. În motivarea apelului, reprezentantul apelantei a invocat, în esență, că nu este de acord în totalitate cu hotărârea primei instanțe, deoarece, la caz au fost încălcate normele de drept material, nu au fost constatate şi elucidate pe deplin toate circumstanţele cauzei, fapt care a dus în consecinţă la emiterea unei hotărâri greşite, în opinia sa.

În speță, intimatul Glavan Andrian a fost obligat prin hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul central, din 14.10.2021 să plătească reclamantei pensia alimentară comuni: *****, născut la ***** și *****, născut la *****, în mărime de 1300 lei pentru fiecare copil, începând cu data de 17.08.2021.

Astfel, intimatul, până în prezent nu a achitat pensia alimentară, iar prin răspunsul executorului judecătoresc Lungu Lilian, restanţa la pensia alimentară pentru perioada 17.08.2021- 31.07.2024, constituie - 61 058 lei.

Suplimentar menționează că, potrivit dispozițiilor art.74 Codul familiei, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori care necesită sprijin material. Deşi este destinată a satisface, în primul rând, nevoile alimentare ale copilului, obligaţia legală de întreţinere a copilului, este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptăţit, resursele necesare împlinirii şi a altor trebuinţe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuinţe, a tratamentelor medicale.

În asemenea circumstanţe, având în vedere principiile de bază care reglementează relaţiile dintre părinte şi copil: sprijinul reciproc moral şi material, prioritatea educaţiei copilului în familie, manifestarea grijii pentru întreţinerea, educaţia şi apărarea drepturilor şi intereselor membrilor minori, lipsite în relaţiile

dintre intimat şi copiii săi, din aceste motive am ajuns la concluzia că acesta urmează a fi decăzut din drepturile părinteşti.

Mai mult ca atît, intimatul suferă de boală psihică, tulburare de personalitate, aceasta fiind un model nesănătos de gândire, funcţionare şi comportament. O persoană cu o tulburare de personalitate are probleme în a înţelege oamenii din jur şi a relaţiona cu ei şi situaţiile în care se găsesc. Acest fapt în mod direct aduce atingere intereselor copiilor, reglementate în Legea privind drepturile copilului, precum şi Convenţia cu privire la drepturile copilului.

Astfel, în temeiul argumentelor expuse, consideră apelanta că instanţa de fond a admis încălcarea normelor de drept material, prevăzute în art. 387 lit. a) Cod procedură civilă a R. Moldova: *"Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;* ".

Totodată, reieşind din art. 26 Cod de procedurpă civilă, principiul egalităţii părţilor în drepturile procedurale: *procesele civile se desfăşoară pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale. Egalitatea părţilor în drepturile procedurale este garantată prin lege şi se asigură de către instanţă prin crearea posibilităţilor egale, suficiente şi adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susţinerea poziţiei asupra circumstanţelor de fapt şi de drept, astfel încît nici una dintre părţi să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.*

La fel, menționează că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanţiilor procedurale prevăzute în Convenţie (CEDO, hotărârea Campbell şi Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă şi reală, iar nu iluzorie şi teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanţe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiţie (CEDO, hotărîrea Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

Prevederile art. 20 din Constituţie garantează oricărei persoane dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Art. 54 alin. (4) din Constituţie prevede că restrângerea drepturilor trebuie să fie proporţională

cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului reglementează două drepturi procedurale care se concretizează în garanţii cu privire la punerea în valoare în faţa instanţelor judiciare a drepturilor ce sunt recunoscute persoanelor. Ideea generală consfinţită de art. 6 şi art. 13 din Convenţie, relative la dreptul la un proces echitabil şi la dreptul la un recurs efectiv, presupune o protecţie eficace a drepturilor omului şi nu poate fi realizată prin simpla consacrare a unor drepturi substanţiale, dar este necesar ca aceste drepturi să fie însoţite de garanţii fundamentale de ordin procedural, care să asigure mecanismele corespunzătoare de punere în valoare a lor.

Conform art. 6 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale: ”*Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale... ”*

În drept, cererea de apel este întemeiată pe prevederile art. 357, 358, 360, 385 lit. e), 386 alin.(l) lit. a), d) Cod de procedură civilă.

6. Poziția intimatului Glavan Andrian reflectată în referința depusă la cererea de apel înaintată de Glavan Marina:

În motivarea referinței depuse intimatul Glavan Andrian, prin intermediul avocatului Iana Lichii, a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele considerente.

Astfel, în speță, Glavan Mariana invocă faptul că Glavan Adrian se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, *inclusiv de la plata pensiei de întreţinere,* făcând referire la temeiurile prevăzute la art. 67 lit. a) din Codul familiei.

Reține că, eschivarea de la exercitarea obligaţiilor părinteşti include acţiunile sau inacţiunile sistematice ale părinţilor care pun în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale, primejduiesc învăţătura şi instruirea copilului.

Deci, pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreţinere este necesară existenţa unor probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

Conform sentinţei Judecătorie Bălţi (sediul central) din 31 mai 2021 pârâtul/intimat a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (3) lit. a) Cod penal şi în baza acestei legi i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani.

În temeiul alin. (3) art. 72 Cod penal, s-a dispus executarea pedepsei închisorii de către Glavan Andrian în penitenciar de tip semiînchis.

Conform Deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 04 august 2021 a fost admis apelul avocatului Mariana Ciubara în interesul inculpatului Glavan Andrian, declarat împotriva sentinţei Judecătoriei Bălţi, sediul central din 31 mai 2021, sentinţă care se casează parţial, inclusiv din oficiu conform art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, cu pronunţarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, după cum urmează.

-Glavan Andrian se consideră condamnat în baza art. 201/1 alin. (3) lit. a) Cod penal Cod penal, cu aplicarea art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa cu închisoarea pe termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

-A calcula termenul de pedeapsă stabilit lui Glavan Andrian începând cu 04 august 2021. Glavan Andrian urmează a fi luat sub arest imediat din sala de judecată.

Astfel, pârâtul/intimatul începând cu data de 04 august 2021 execută pedeapsa pedeapsa cu închisoarea, fiind în imposibilitate de a achita pensie pentru întreţinerea copiilor minori, respectiv el nu se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti cu rea-voinţă.

În acest sens, intimatul personal în discuţiile cu apelanta a menţionat că la momentul când va fi eliberat din penitenciar, se va angaja în câmpul muncii pentru a achita restanţa la pensia de întreținere.

Intimatul reține atenția asupra faptului că, în jurisprudenţa sa, Curtea Europeană menţionează constant că, decăderea din drepturile părinteşti trebuie să fie aplicate în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate doar dacă sunt motivate şi sunt în interesul superior al copilului. Sancţiunea decăderii din drepturile părinteşti este de strictă aplicare, fiind dispusă în raport cu împrejurări şi deficienţele concrete în creşterea şi educaţia copilului. Măsurile ce implică

decăderea din drepturile părinteşti, ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă, care se referă la interesele copilului.

Astfel, pentru identificarea interesului superior al copilului, într-un caz particular, trebuie să se ţină cont de două aspecte: în primul rând, este în interesul suprem al copilului ca legăturile sale cu familia să fie păstrate, cu excepţia cazurilor, în care familia s-a dovedit a fi extrem de nepotrivită; şi, în al doilea rând, este în interesul superior al copilului ca acesta să se dezvolte într-un mediu sigur şi liniştit.

În speța actuală s-a reţinut că, copiii nu se află în mediul intimatului, deoarece după divorţ apelanta împreună cu copii este stabilită cu traiul în *****. S-a constatat că copiii minori, au anumite probleme de dezvoltare, dar aşa cum este reţinut în certificatele medicale prezentate şi însuşi confirmarea făcută de reclamantă în instanţă, aceasta se referă la capacitatea lor de vorbire, care la moment este depăşită cu succes.

Însă, chiar şi în circumstanţa dată, la caz, nu există certitudinea că, problemele de dezvoltare a copiilor, sunt rezultatul acţiunilor intimatului.

Totodată, cu privire la restanţa la plata pensiei alimentare, este stabilit cu certitudine că intimatul se află în detenţie, motiv pentru care pensia pentru întreținerea copiilor, nu se achită.

Ba mai mult, acţiunea privind încasarea pensiei alimentare a fost declanşată în perioada când intimatul, Glavan Andrian se afla deja în detenţie, ultimul a fost condamnat în baza art. 201/1 Cod penal - violenţa în familie, dar nu în raport cu familia sa, dar pentru faptul că a aplicat violenţă faţă de fratele său.

Mai mult, din audierea părţilor în şedinţa de judecată, se constată că probleme sunt în prezentul cuplu la nivel de comunicare şi nu s-a stabilit un anumit comportament abuziv al intimatului în coraport cu copiii săi. Chiar şi împrejurarea că intimatul a suferit o condamnare, nu este de natură să atragă decăderea din drepturile părinteşti, deoarece condamnarea acestuia nu a vizat apelanta şi copiii.

Astfel, prin prisma probelor prezentate, rezultă că, în speţă nu s-a făcut dovada existenței unor împrejurări de natură care să implice deficienţe în creşterea şi educaţia copiilor minori, pe motiv că intimatul nu achită pensia alimentară.

Or, neplata pensiei de întreținere, nemijlocit la caz, nu are natura unor consecinţe grave care ar prejudicia creşterea şi educaţia copiilor.

Reieșind din situaţia respectivă consideră că nu au fost prezentate dovezi care ar forma concluzia precum că prin acţiunile sau inacţiunile sistematice ale intimatului se pune în pericol sănătatea fizică şi psihică a copilului, dezvoltarea lor morală, asigurarea condiţiilor de trai şi materiale sau primejduiesc învăţătura şi instruirea minorilor *****, a.n. ***** şi *****, a.n. *****.

Prin urmare, întru dovedirea eschivării de la plata pensiei de întreţinere nu au fost invocate probe concludente şi pertinente care ar demonstra cu certitudine că Glavan Adrian se eschivează cu rea-credinţă, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreţinere.

În circumstanțele respective, consideră că motivele invocate de către reclamanta/apelantă, în vederea decăderii lui Glavan Andrian din drepturile părinteşti, nu şi-au găsit confirmare prin probele anexate la dosar, decăderea acestuia din drepturile părinteşti fiind o sancţiune neproporţională şi nu este în interesul superior al copilului .

Prin urmare solicită respingerea cererii de apel depusă de apelanta Glavan Marina ca fiind una neîntemeiată si neargumentată cu menţinerea hotărârii judecătoriei Orhei (sediul central) din 06.03.2024 ca fiind una legală.

Totodată, reprezentantul intimatului a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa și a clientului interesele caruia le reprezintă.

V. Poziția părților în ședința instanței de apel:

7. Apelanta Glavan Marina și reprezenantul său, avocatul Bîtcă Andrei, nu s-au prezentat în ședință de judecată din 08 aprilie 2025, fără a comunica motivele neprezentării (fila dosarului 137; 138-139).

8. Reprezentantul intimatului Glavan Andrian, avocatul Lichii Iana , nu s-a prezentat în cadrul ședință de judecată, însă prin referința asupra cererii de apel a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (fila dosarului122-123).

9. Intervenientul accesoriu Direcția Protecție a Drepturilor copilului a sectorului Botanica, ***** nu s-a prezentat în ședința de judecată, însă prin cererea din 31 ianuarie 2025 a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa (fila dosarului 117).

10. În conformitate cu art. 100 Cod de procedură civilă, *cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.*

11. Articolul 105 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, *citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.*

12. În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.*

13. Ținând cont de conținutul normelor legale citate *supra*, Colegiul civil a întreprins toate masurile necesare în vederea înștiințării participanților la proces despre data, locul și ora examinării prezentei cauze, iar ca urmare a dispus examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa părților.

IV. Aprecierea instanţei de apel:

14. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale relevante speței, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de Glavan Marina, prin intermediul avocatului Bîtcă Andrei, din următoarele considerente.

15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

16. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 06 martie 2024 (fila dosarului 69), iar apelul preliminar a fost depus pe data de 13 martie 2024 (conform plicului Oficiului Poștal- fila dosarului 74). Prin urmare apelul este declarat în termenul legal stabilit la art. 362 Cod procedură civilă.

17. În conformitate cu dispozițiile art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărîrea primei instanţe.*

18. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Instanța nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanţe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.*

19. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

20. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

21. În conformitate cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, eclarat, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

22. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţa pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.*

23. Art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

24. Din conținutul normelor enunțate *supra* Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel care derivă din dispozițiile art.373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, în raport cu argumentele expuse în vederea admiterii sau respingerii acțiunii, cu concluziile reținute de către aceasta la adoptarea hotărârii, precum și prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel și obiecțiile formulate de intimat.

25. Totodată, completul instanței de apel reține că, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

26. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor

procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

27. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de ași argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

28. În opinia completului Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre motivată, bazată pe probele administrate şi legislația incidentă speței.

29. Completul judiciar constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, fiind adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

30. Astfel, din conținutul materialelor cauzei s-a constatat cu certitudine următoarele circumstanțe de fapt:

31. Părțile în litigiu au încheiat căsătorie ***** (fila dosarului 10).

32. Din această căsătorie ei au doi copii comuni minori: fiul *****, născut la ***** și fiul *****, născut la ***** (fila dosarului 8-9).

33. Potrivit Prin sentinţa Judecătoriei Bălţi (sediul central) din 31 mai 2021 pârâtul/intimat Glavan Andrian a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (3) lit. a) Cod penal (*pe faptul aplicării violenței fizice în privința fratelui său*) şi în baza acestei legi i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani. În temeiul alin. (3) art. 72 Cod penal, s-a dispus executarea pedepsei închisorii de către Glavan Andrian în penitenciar de tip semiînchis (a se vedea în PIGD, dosarul nr. 1-20117160-09-1-23092020).

34. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 04 august 2021 a fost admis apelul declarat de avocata Mariana Ciubara în interesul inculpatului Glavan Andrian împotriva sentinţei Judecătoriei Bălţi (sediul central) din 31 mai 2021, dispunându-se casarea parţială a acesteia, inclusiv din oficiu conform art. 409 alin. (2) Cod procedură penală, cu pronunţarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanţă, după cum urmează: Glavan Andrian se consideră condamnat în baza art. 201/1 alin. (3) lit. a) Cod penal Cod penal, cu aplicarea art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală, la pedeapsa cu închisoarea pe termen de 4 (patru) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. A calcula termenul de pedeapsă stabilit lui Glavan Andrian începând cu 04 august 2021. Glavan Andrian urmează a fi luat sub arest imediat din sala de judecată (a se vedea în PIGD, dosarul nr. 1-20117160-03-1a-25062021).

35. Astfel, pârâtul/intimat Glavan Andrian începând cu data de 04 august 2021 și până în prezent execută pedeapsa închisorii în penitenciar.

36. Prin Hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul central) din 14 octombrie 2021 (dosar nr. 2-3499/2021, PIGD: 21122675-09-2-17082021), a fost admisă acțiunea înaintată de Glavan Marina împotriva lui Glavan Andrian, dispunându-se desfacerea căsătoriei dintre ei (fila dosarului 10), fapt confirmat și prin certificatul de divorț ***** din ***** (actul de divorț nr. 433), eliberat de Serviciul Stare Civilă Bălți (fila dosarului 11).

37. Prin aceeași hotărâre judecătorească din 14 octombrie 2021 a fost determinat domiciliul copiilor comuni ***** și *****, cu mama – Glavan Marina, totodată dispunându-se încasarea de la Andrian Glavan în beneficiul Marinei Glavan a pensiei de întreținere pentru acești copii minori în sumă bănească fixă în cuantum de 1 300 lei lunar pentru fiecare copil.

38. Conform certificatului eliberat la 15 august 2023 de executorul judecătoresc Lungu Lilian, restanța pârâtului Glavan Andrian, la plata pensiei de întreținere pentru perioada 17 august 2021 – 31 iulie 2023 constituie suma de 61 058,00 lei (fila dosarului 12).

39. Conform certificatului actualizat eliberat la 04 septembrie 2024 de executorul judecătoresc Lungu Lilian, restanța pârâtului Glavan Andrian, la plata

pensiei de întreținere pentru perioada 17 august 2021 – 31 august 2024 constituie suma de 94858 lei (fila dosarului 100).

40. Prin Avizul eliberat de Direcția pentru protecția Drepturilor Copilului a sectorului Botanica, municipiul Chișinău, s-a constatat că copiii ***** și *****, locuiesc împreună cu mama în apartamentul din *****, ce constituie proprietatea bunelului pe linie maternă. Condițiile de trai sunt bune. Reclamanta este angajată în câmpul muncii. Autoritatea tutelară solicit ca la pronunțarea hotărârii judecătorești să se țină cont de interesul superior al copiilor (fila dosarului 20-21).

41. Prin fotografiile înscrisurilor anexate la dosarul cauzei la cererea părții pârâte, se constată că bunicii pe linie paternă (părinții pârâtului/intimat) sunt foarte atașați de nepoții săi, fapt ce se confirmă prin procurarea de jucării și petrecerea timpului liber cu ei (fila dosarului 44-48).

42. Conform certificatelor eliberate de Centrul Comunitar de Sănătate Mintală al sectorului Botanica, *****, copiii ***** și *****, sunt diagnosticați cu tulburări specific de dezvoltare (fila dosarului 57-58).

43. Potrivit art. 58 alin. (1) Codul familiei „*părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat*”.

44. În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1) şi 2) Codul familiei, *(1) Părinţii au dreptul şi sînt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. (2) Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.*

45. Potrivit prevederilor art. 16 din Legea privind drepturile copilului, nr. 338 din 15.12.1994, și în vigoare din 02.03.1995, *fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.*

46. Conform art. 9 alin. (1) al Convenţiei internaţionale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului „*Statele părţi vor veghea ca nici un copil să*

nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei lor, cu excepţia situaţiei în care autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi în conformitate cu legile şi procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în interesul superior al copilului. O decizie în acest sens poate să fie necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu atunci cînd părinţii maltratează sau neglijează copiii sau când părinţii trăiesc separate şi când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reşedinţă al copilului".

47. Potrivit art. 67 din Codul familiei, *Părinţii pot fi decăzuţi din drepturile părinteşti dacă:*

***a) se eschivează de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, inclusiv de la plata pensiei de întreţinere**;*

b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituţie curativă, educativă, dintr-o instituţie de asistenţă socială sau alta similară;

c) fac abuz de drepturile părinteşti;

d) se comportă cu cruzime faţă de copil, aplicînd violenţa fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului;

e) prin comportare amorală, influenţează negativ asupra copilului;

f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;

g) au săvîrşit infracţiuni premeditate contra vieţii şi sănătăţii copiilor sau a soţului; precum şi

h) *în alte cazuri cînd aceasta o cer interesele copilului*.

48. Conform art. 68 Codul familiei, *(1) Decăderea din drepturile părinteşti are loc numai pe cale judecătorească. (2) Acţiunea privind decăderea din drepturile părinteşti poate fi pornită de celălalt părinte, tutorele copilului, autoritatea tutelară locală/teritorială. (3) Cererea privind decăderea din drepturile părinteşti se examinează cu participarea obligatorie a autorității tutelare locale/teritoriale.*

49. Completul Colegiului civil remarcă în primul rând faptul că, pretenția înaintată de reclamanta/apelantă Glavan Marina față de pârâtul/intimat Glavan Andrian, privind decăderea din drepturile părintești, reprezintă cea mai severă sancțiune din dreptul familiei care poate fi aplicată în privința unui părinte. Totodată în litigiile de acest fel, criteriul de bază de care trebuie să se conducă

instanța este principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului. Drept urmare, pentru respectarea acestui principiu, **doar un comportament deosebit de nedemn poate determina ca părintele să fie decăzut din drepturile părinteşti** (a se vedea scauza Johansen împotriva Norvegiei, hotărârea din 07.08.1996, Culegerea 1996-III, paragraful 64, cauza Gnahore împotriva Franţei, nr. 40.03/98, paragraful 59, CEDO 2000- IX, precum și pct. 2 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 6 din 17 noiembrie 2014 cu privire la practica judiciară de examinare a pricinilor civile privind decăderea din drepturile părinteşti).

50. Sub acest aspect, instanţa de fond întemeiat a conchis că, în cadrul examinării judiciare a acţiunii în cauză, nu au fost stabilite acele circumstanţe excepţionale sau comportament nedemn al pârâtului/intimat care ar constitui temei de a-l decădea din drepturile părinteşti faţă de copiii săi.

51. În speţă, ca temei de decădere din drepturile părinteşti, reclamanta/apelantă Glavan Marina, reprezentată de avocatul Bîtcă Andrei, a invocat prevederile art. 67 lit. a) din Codul familiei, pe motiv că pârâtul/intimat Glavan Andrian, manifestă un comportament nedemn față de copilul minor, deoarece se eschivează de la exercitarea obligațiilor părinteşti de creştere și educare a copilului și de întreținere materială a acestuia.

52. Însă, așa după corect a remarcat instanța de fond, instanța de apel reiterează că, pentru decăderea din drepturile părinteşti pe motivul eschivării de la exercitarea obligațiilor părinteşti, este necesară existenţa unor probe pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credinţă de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, face abuz de drepturile părinteşti, ori alt comportament, prevăzut de lege, care ar constitui temei pentru decăderea din drepturile părinteşti.

53. Totodată, completul judiciar reține că în speță, sarcina pozitivă de probațiune aparținea potrivit dispozițiilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă. Reclamantei/apelantă Glavan Marina. Respectiv, dânsa urma să demonstreze prin probe pertinente, concludente și admisibile în temeiul art. 121 și art. 122 Cod de procedură civilă, că pârâtul/intimat s-a eschivat de la exercitarea obligațiilor

părinteşti în raport cu copiii săi, adică că acesta, deşi a avut posibilitate, a refuzat cu rea-credinţă de la exercitarea obligaţiilor părinteşti.

54. În cererea de chemare în judecată şi în şedinţă de judecată reclamanta/apelantă Glavan Marina, reprezentată de avocatul Bîtcă Andrei, a solicitat decăderea pârâtului/intimat Glavan din drepturile părinteşti în privinţa copiilor săi *****, născut la ***** şi *****, născut la *****, în special din considerentul că acesta în perioada anilor 17 august 2021-31 iulie 2024 s-a eschivat cu rea-voinţă de la exercitarea obligaţiilor părinteşti, prin faptul că nu a contribuit cu nimic la creşterea, educarea şi întreţinerea copilului său, acumulând o restanţă la plata pensiei de întreţinere în sumă totală de 94858 lei (pct. 39 *supra*).

55. În primul rând, cu referire la alegaţiile reclamantei/apelantei Glavan Marina cum că în perioada de timp sus-indicată pârâtul/intimat Glavan Andrian nu şi-a exercitat în mod benevol obligaţiile părinteşti privind întreţinerea copiilor săi *****, născut la ***** şi *****, născut la *****, eschivându-se cu rea-credinţă de la această obligaţie, instanţa de apel le consideră total nefondate, or, la momentul când a fost emisă hotărârea Judecătoriei Bălţi (sediul central) din 14 octombrie 2021 privind desfacerea căsătoriei, determinarea domiciliului copiilor comuni după divorţ şi încasarea pensiei de întreţinere a acestora, pârâtul/intimat deja executa pedeapsa închisorii în baza Deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 04 august 2021, prin care a fost condamnat la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, termenul fiind calculat începând cu 04 august 2021 (pct. 34 *supra*). Astfel, începând cu data de 04 august 2021 şi până în prezent pârâtul/intimat se află în detenţie în penitenciar.

56. Astfel, pârâtul/intimatul începând cu data de 04 august 2021 din motive obiective a fost în imposibilitate de a munci şi obţine surse necesare şi suficiente pentru a-şi exercita obligaţia de plată a pensiei pentru întreţinere a copiilor săi minori ***** şi *****. Prin urmare, el nu s-a eschivat de la exercitarea obligaţiilor părinteşti cu rea-voinţă, cum a invocat în cererea de chemare în judecată şi în cererea de apel reclamanta/apelantă Glavan Marina.

57. Totodată, completul judiciar al instanţei de apel reţine în acest context, şi faptul că în referinţele depuse pârâtul/intimat la examinarea cauzei în instanţa de

fond și în instanța de apel, pârâtul a indicat expres că, în discuţiile avute cu apelanta i-a comunicat că la momentul când va fi eliberat din penitenciar, se va angaja în câmpul muncii în vederea obținerii de venituri pentru a achita restanţa la plata pensiei de întreținere.

58. De asemenea, prin fotografiile și înscrisurile anexate la dosarul cauzei la cererea părții pârâte, se constată că, în perioada de când pârâtul/intimat execută pedeapsa închisorii, părinții lui, adică bunicii pe linie paternă, au un atașament deosebit față de nepoții săi, fapt ce se confirmă prin procurarea de jucării la solicitarea pârâtului/intimat și petrecerea timpului liber cu ei (fila dosarului 44-48).

59. Pe de altă parte, instanța de apel notează că, deși pârâtul/intimat Glavan Andrian execută pedeapsa închisorii pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 Cod penal (*violenţa în familie*), totuși el nu a comis infracțiunea dată în raport cu reclamanta/apelantă și copiii săi, dar pentru faptul că a aplicat violenţă fizică faţă de fratele său.

60. Din explicațiile date de părți la judecarea cauzei rezultă că între ele există probleme la nivel de comunicare, însă nu s-a stabilit un anumit comportament abuziv al pârâtului/intimat în coraport cu copiii săi. Iar faptul că el a fost condamnat penal, nu este de natură să atragă automat decăderea lui din drepturile părinteşti, deoarece condamnarea acestuia nu a vizat reclamanta/apelantă şi copiii.

61. Instanța de apel remarcă că, în ședință de judecată de către reclamanta/apelantă nu au fost prezentate probe ce ar confirma alegațiile dumneaei cum că în timpul căsătoriei cu pârâtul/intimat acesta manifesta un comportament violent faţă de ea şi copii. Prin urmare, aceste alegații rămân a fi pur declarative și nu pot fi reținute de instanță la adoptarea hotărârii judecătorești.

62. După cum rezultă din probatoriul administrat în prezenta cauză, din anul 2019 copiii ***** și ***** nu se află în mediul pârâtului/intimat, deoarece încă până la divorţ reclamanta/apelantă împreună cu copiii s-a stabilit cu traiul în municipiul Chişinău. De asemenea, potrivit certificatelor medicale prezentate de reclamantă (fila dosarului 57-58), s-a constatat că copiii minori, au anumite probleme de dezvoltare, dar aşa cum este indicat în certificatele menționate, precum și în explicațiile date de reclamantă în instanţa de fond, aceste probleme se

referă la capacitatea lor de vorbire, care la moment este depăşită cu succes. Însă, chiar şi în circumstanţa dată, la caz, nu există probe ce ar confirma cert că, problemele de dezvoltare a copiilor, sunt rezultatul acţiunilor intimatului.

63. În jurisprudenţa sa, Curtea Europeană menţionează constant că, decăderea din drepturile părinteşti trebuie să fie aplicate în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate doar dacă sunt motivate şi sunt în interesul superior al copilului. Sancţiunea decăderii din drepturile părinteşti este de strictă aplicare, fiind dispusă în raport cu împrejurări şi deficienţele concrete în creşterea şi educaţia copilului. Măsurile ce implică decăderea din drepturile părinteşti, ar trebui să fie aplicate numai în circumstanţe excepţionale şi pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerinţă imperativă, care se referă la interesele copilului (a se vedea cauza N.P. împotriva Moldovei din 06 octombrie 2015, paragraful 59; M.D. şi alţii vs. Malta, nr. 64791/10, § 76, 17 iulie 2012; şi Johansen vs. Norvegia, 7 august 1996, § 64 şi § 78).

64. Așadar, instanța de apel concluzionează că în prezenta cauză nu s-a făcut dovada prezenței unor împrejurări ce ar constitui temeiuri prevăzute de lege pentru decăderea pârâtului/intimat din drepturile părintești. Or, după cum just a conchis prima instanță la materialele cauzei nu s-a prezentat nicio probă că pârâtul/intenționat refuză de a participa la întreținerea copiilor săi sau la creșterea și educarea acestora. Mai mult, el nu a fost niciodată sancționat contravențional sau pedepsit penal pentru comportament nedemn sau abuziv său față de copii.

65. Prin urmare, având în vedere lipsa probelor care ar susține pretențiile înaintate de reclamanta/apelantă Glavan Marina privind decăderea din drepturile părintești a pârâtului/intimat Glavan Andrian, completul de judecată ajunge la concluzia că apelul declarat de reclamanta-apelantă, prin intermediul reprezentantului său – avocatul Bîtcă Andrei, urmează a fi respins ca nefondat, cu menținea fără modificări a hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul central) din 6 martie 2024. Or, criticile aduse de apelantă, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul ei punct de vedere, nu pot duce la admiterea apelului, întrucât acestea nu pot fi reținute de instanța de apel, prin prisma art. 385 Cod de procedură civilă, în situația în care apelul are un character declarativ, lipsind deci temeiuri legale de admitere a acestuia.

66. Totodată, instanța de apel ține să menționeze că, decăderea pârâtului/intimat fără motive temeinic justificate din drepturile părintești asupra copiilor săi, ar constitui în sine o lezare a dreptului acestuia la respectarea vieții private și de familie, garantat de art. 8 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

67. Părțile nu a înaintat cerințe privind compensarea cheltuielilor de judecată care ar fi fost suportate la examinarea cauzei în apel.

68. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 385 lit. a), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, completul Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E :

Respinge apelul declarat de Glavan Marina, prin intermediul avocatului Bîtcă Andrei.

Menține hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul central), din 6 martie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Glavan Marina în contradictoriu cu Glavan Andrian, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului a sectorului Botanica, *****, privind decăderea din drepturile părintești.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței,

judecător Radu Holban

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Cristina Prisacari